

Lepojamies ar tiem, kas aizgājuši tālu

— Skolas vēsture papildināta ar neparedzētu notikumu, kad bez iepriekšējas pieteikšanās pie jums ieradās izglītības un zinātnes ministrs Juris Radzevičs. Ar ko jūsu skola izpelnījusi tādu uzmanību?

— Domāju, ka tas notika pilnīgi nejauši, braucot uz Daugavpili un ieraugot ceļazīmi, ka šeit atrodas skola. 6. klasē bija tikko sācies valsts pārbaudes darbs. Pēc tā oficiālās sāksnās atgriezies savā kabinetā, lai turpinātu kārtējos dienas darbus, un pēkšņi durvis parādījās svešs cilvēks. Gribēju izteikt izbrīnu, sak, cik jūs izskatāties līdzīgs mūsu jaunajam ministram. Bet ieraudzīju viņa pavadonus — Izglītības un zinātnes ministrijas darbiniekus, ko pazīstu jau sen, un apjautu, ka tas patiešām ir ministrs. Mēs izstaigājām skolu, pārrunājām dažas ar izglītību saistītas problēmas. Ministrs vēlējās uzzināt, kā sokas ar skolotāju tālākizglītību, kā mazajās lauku skolās pedagogiem klājas ar daudzajām specialitātēm, jo nevar iztikt tikai ar viena priekšmeta mācīšanu.

Man šķiet, ka viņam šeit patika. Ministrs aizbrauca ar pārliecību, ka arī laukos ir skolas, kurās viss ir normāli, tiek ievērotas visas prasības, un ka arī problēmas nav tik lielas. Vienkārši tie ir jautājumi, ar kuriem jāstrādā. Bet es teicu paldies visiem saviem darbiniekiem, jo gandarījums bija liels, nekā tad, ja mēs, ministru gaidot, būtu pūlējušies, noberzuši

● **Vai direktorei būt grūti? Pēc šī jautājuma Jersikas pamatskolas direktore Inese Jaunušāne ar atbildi nesteidzās. Nē, viņa teica apdomājusies, smags ir nevis darbu apjoms, bet lielā atbildība, kuru nevar nolikt uz plauktiņa pirms došanās mājup. Direktors ir cilvēks, no kura skolotāji, skolēni, vecāki gaida padomu pirmām kārtām.** Foto: M.Rukosujevs

— 1984. gads manā dzīvē bija bagāts ar ļoti lieliem notikumiem. Absolvēju augstskolu, apprecējos, piedzima pirmais dēls — Mārtiņš. Šajā gadā iestājos arī darbā Jersikas pamatskolā. Tā bija tuvākā darba vieta Līvāniem, kur dzīvojam kopā ar vīru Alfrēdu. Mācīju fiziku un biju pionieru vadītāja, kļuva par direktora vietnieci. Kad mainījās vadība, kolektīvs direktora amatā vēlējās redzēt mani.

Par visu, kas skolā paveikts pēdējos gados, nevaru runāt pirmajā personā, ka to esmu izdarījis es. Tas ir visas skolas pedagogu komandas nopelns, un tāpēc man

kas deva iespēju deputātu uzmanību biežāk pievērst skolas vajadzībām. Atvērām piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanas grupu, kad vēl valsts par to nemaz nemaksāja, lai mazie pierastu pie mūsu skolas un uz šejieni nāktu mācīties arī 1. klasē. Pagasta padome iegādājās autobusu skolēnu pārvadāšanai.

Pašvaldība piešķir naudu mācībās un sportā čaklāko bērnu prēmēšanai. Mēs darijām visu, lai piesaistītu skolēnus. Skolotājiem tas bija kā devīze, — ja skolā nebūs skolēnu, tad arī mums šeit nebūs darba.

● **Visiem bērniem vajag ļoti ļoti daudz vecāku mīlestības. Lai viņi zinātu, ka mājas ir vieta, kur viņi var būt drošībā. Tad viņi jutīsies droši arī sabiedrībā. Pedagoģes mīlestību pret visiem skolas bērniem un mātes mīlestību pret saviem dēliem Mārtiņu (no kreisās) un Jāni Inese Jaunušāne dāļājusī nesavtīgi.** Foto no Jaunušānu ģimenes albuma.

uzcelto zāli, atzina, ka esam pelnījuši pat lielāku investīciju, jo bijām pratuši to uzbūvēt, ekonomējot naudu. Uzcēlām arī jaunu šķūni, sakārtojām saimniecības ēkas. Tagad esam sagatavojuši projektu par internāta mājas un pašas skolas telpu renovāciju.

mēr viela nav pamatīgi apgūta. Bērni neiegūst tik daudz iezubīto zināšanu, bet lielāku piemērotību dzīvei. Pie mums notiek daudz nevajadzīgu reformu, bet neapgūstam pašu galveno ārzemju pieredzi — iemācīt saprotami.

Līdzīgi pieaugušajiem, kuriem

Inese Jaunušāne

— Kaduļiem jautajumiem tomēr vēlējāties pievērst ministra uzmanību?

— Par skolotāju tālākizglītību. Ka visiem skolotājiem jābūt ar augstāko pedagoģisko izglītību, lai varētu strādāt savā specialitātē. Tajā pašā laikā tiek ieviesti jauni mācību priekšmeti, piemēram, ētika sākumskolās, un kļūst aktuāls jautājums par to, kurš skolotājs un ko var mācīt. Fizikas un matemātikas skolotāji galvenokārt bija tie, kas skolās uzņēmās mācīt datorzinības, bet atbilstošas specialitātes viņiem šajā priekšmetā nav. Mazajām lauku skolām ir ļoti grūti nodrošināt, lai visus priekšmetus mācītu speciālisti. Viena priekšmeta skolotājam nodrošināt stundu skaitu nav iespējams, tāpēc visiem pedagogiem ir divas un pat trīs specialitātes. Tā man kā direktorei ir liela problēma, ja priekšmeta skolotājam ir jāapgūst otra specialitāte, bet līdzekļu mācībām viņam nav un ar skolotāja darbu arī nevar nopelnīt. Tāpēc vajadzīgs skolotāju tālākas izglītības atbalsta fonds, kā tas bija agrāk, kad pedagogiem tika atmaksāti 75 procenti no mācību maksas, apgūstot otro specialitāti.

— Jersikas pamatskolu par savējo saucat 20 gadus. Jau deviņus gadus esat aizvadījusi skolas direktores amatā. Ko izdevies panākt?

— Par pašnovērtību, lai par to nosauktos slēgšanas draudi. Skolā mācījās 65 skolēni, to savā bilancē tikko bija pārņēmusi pašvaldība. Apkārtnes ģimenes izvēlējās pilsētas skolas. Mums bija ļoti svarīgi panākt, lai sabiedrībā domāšana izmainās. Bija strauji jāceļ skolas prestižs. Skola veda savus skolēnus uz visiem konkursiem un sacensībām, kas notika rajona mērogā, labākos skolēnus sūtīja uz olimpiādēm. Skolotāji papildus gatavoja bērnus šīm zināšanu un erudīcijas pārbaudēm. Skolēni sāka iegūt aizvien labākas vietas. Jāņem vērā, lai mūsu skolēni laikus nokļūtu uz konkursa sākumu Preiļos, viņiem jāceļas jau pulksten sešos rītā.

Tagad sporta sacensībās mūsu skolēni tik bieži iegūst godalgas, ka reizēm jau atturamies no piedalīšanās sacensībās, ja, piemēram, tanī dienā ir paredzēts valsts pārbaudes darbs. Esmu jau pierādusi, ka skolotāji vai skolēni zvana no sacensību vietas un informē par kārtējā kausa ieguvu, kā tas nupat bija pēc godalgotas vietas saņemšanas Aigara Fadejeva kausa izcīņas sacensībās ātrsoļošanā Valmierā.

Vadība mainījās arī pašvaldībā. Pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle uzskatīja par goda lietu skolas tēlu uzspodrināt. Kļuva par pagasta padomes deputāti,

un mācīšanos sāka skolā. Tagad pie mums mācās 120 skolēni. Mūsu skolu labprāt izvēlas arī tie vecāki, kas paši dzīvo un strādā pilsētā, bet savā laikā ir mācījušies laukos, un tāpēc dod priekšroku lauku skolai. Ir skolēni, kurus vecāki šeit iekārto, lai bērni apgūtu latviešu valodu.

Šajā laikā notika arī direktora akreditācija, skolas atestācija.

Pirms katra apjomīgāka darba mums liekas, nu, kad būsim ar to tikuši galā, varēsim padzīvot mierīgāk. Bet nekā nebija. Ar darbu ir tā, jo vairāk dari, jo vairāk tā būs. Tas mūs iemācīja rūpīgāk plānot un «salikt pa plauktiņiem», jo visu tāpat nevar paspēt.

Esam daudz strādājuši skolas un pagasta vēstures izpētē, nākamgad atzīmēsim skolas jubileju – 80 gadus.

— Jersikas skolas vārds plaši izskanēja sakarā ar jaunās sporta zāles uzcelšanu.

— Jā, mēs visi jūtamies ļoti gandarīti par to, ka tas mums izdevās. Kopā ar moderno zāli uzbūvējām arī ēdamzāli. Mēs gribējām, lai lauku skolēniem ir tādas pašas iespējas kā pilsētu bērniem. Ņēmām kredītu, domājām. Tas arī bija risks, jo līdz pēdējam brīdim nezinājām, vai mums nauda būs, vai nē, — tie pēdējie 20 procenti, ko cerējām saņemt no valsts. Kad valdības pārstāvji aplūkoja mūsu

spriego, mācījos arī kursus. Vienmēr cenšos izmantot visas iespējas mācīties. Par pirmo ar projektu palīdzību sagādāto naudu nopirkām ķerru, lāpstu un augu stādus, sākām kopt apkārtni. Skola piedalījies ļoti daudzos projektu konkursos un bieži guvusi atbalstu. Apkārtnes uzturēšanai kārtībā uz pusliksmi darbā pieņemām daiļdārzniecei. Šādai štata vienībai skolai līdzekļi nav paredzēti, bet es pati esmu uzņēmusies veikt lietvedības darbus, un tādējādi rasta iespēja pieņemt apzaimošanas speciālisti.

— Nereti tiek runāts par skolēnu zināšanām, salīdzinot tās dažādos laika periodos, par attieksmi pret mācībām, par skolotāja lomu zinību ieguves procesā.

— Skolotājs tajā laikā, kad pati mācījos skolā, varēja katru bērnu iemācīt tā, lai viņš saņemtu stabilu četrinieku piecu baļļu sistēmā, ja bērns pacentās – pat piecinieku. Toreiz gan skolās mācījās sešas dienas nedēļā, ļoti racionāli izmantoja visas 45 minūtes stundā, jo programmas bija vienkāršākas. Tagad mācību saturs ir ļoti sarežģīts, ārzemju ciemiņu priekšā demonstrējam mūsu skolēnu dziļās zināšanas, kas viņus pārsteidz, un no šī limeņa negribam atkāpties. Taču ārzemēs mācīšanās notiek pēc citas, vienkāršākas sistēmas, stundās neiet uz priekšu, ka-

pret citu panākumiem. Katru skolēnu starpā valda skaudība, kāpēc vienam ir tas, kā otram nav. Pat par nopelnīto atzīmi. Kāpēc tas otrais ir saņēmis tikpat labu atzīmi šajā kontroldarbā kā es, vai tad viņš, kuram ikdienā divnieki, zina tikpat labi kā es? Viņš neņem vērā, ka vērtējums var būt ielikts arī par attīstības dinamiku, par to, ka skolēns, atnākdams uz šo klasi, nav zinājis nekā, bet šī laikā tik daudz apguvis.

Tomēr lielākā daļa bērnu ir tādi, par kuriem patiešām priecājos no visas sirds, viņi ir centīgi, jūtams arī vecāku atbalsts. Lepojamies ar tiem, kas jau daudz saņieguši.

— Par ko jūs uzskatāt pati sevi – par pilsētnieci vai par laucinieci?

— Joprojām dzīvojam Līvānos. Visi saimnieciskie darbi ir ģimenes vīriešu ziņā. Vīrs ir stingrs tētis abiem dēliem. Viņi rūpējas par mājas labiekārtošanu. Mājas man ir tāda miera osta, kurā atgūt spēkus. Tur es neesmu direktore, bet sieva un māte. Vecākais dēls jau ir otrā kursa students Latvijas Universitātē, apgūst vides zinības. Jaunākais mācās skolā, tepat Jersikā. Sevi uzskatu vairāk par laucinieci, jo dienas lielākā daļa tomēr aizrit šeit Jersikā.

L.Rancāne

Novadnieks.-2004.-
Nr.39., 25.Maijs.-3.lpp.

M-15(2.)